

Lausuntopyyntö SYKE/2024/1653-1

LAUSUNTO KOSKIEN POHJOISEN PERÄMEREN ALUEELLE RUOTSIIN SUUNNITELTAVAN POLARGRUND-MERITUULIPUISTON JA VETYLAITOKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUSTA JA LUPAHAKEMUSTA

Polargrund Offshore AB on hakenut lupaa ympäristöasetuksen mukaan merituulivoimapuiston rakentamiseen, käyttöön ja purkamiseen pohjoisella Perämerellä Ruotsin vesialueella n. 50 km Kalixin ulkopuolella. Projektissa on tarkoitus rakentaa enintään 120 tuulivoimayksikköä, joiden maksimikorkeus on 350 metriä. Tuulivoimapuisto kehitetään Skyborn Renewablesin toimesta projektiyrityksen Polargrund Offshore AB:n kautta.

Vaikutukset vaelluskaloihin

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio kommentoi hakemusta ja ympäristövaikutusanalyysiä vaelluskalojen näkökulmasta. Vaelluskaloihin kohdistuvat vaikutukset ovat ensisijaisesti niitä vaikutuksia, jotka voivat ylittää rajajokisopimuksen maantieteelliseen alueeseen Ruotsissa ja Suomessa.

YVA-selostuksessa todetaan, että ”*olemassa oleva tieto osoittaa, että lohi käyttää hyväkseen projektialuetta ja voi vaelttaa ulkoisilla merialueilla matkalla kutualueille. Koska kutuvaelluksella on ratkaiseva merkitys ja monet tärkeät kutujoet laskevat Perämereen, tämän alueen läpikulkuväylä katsotaan erittäin tärkeäksi lohelle*”.

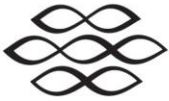
Skyborn on teettänyt selvityksen, miten suunniteltu tuulivoimapuisto voisi häiritä nimettyjä elinympäristöjä ja lajeja sekä tyypillisiä lajeja Natura 2000 -alueilla. Selvityksen kohteena ovat olleet vaikutukset lintuihin ja merellisiin lajeihin sekä elinympäristöön. Yritys kirjoittaa, että ”*tuulivoimapuiston projektialue sijaitsee niin kaukana Natura 2000 -alueesta, että toiminta ei aiheuta häiriöitä, jotka voisivat vaikuttaa kyseessä olevien lajien suojelun tasoon tai nimettyihin elinympäristöihin, joilla on ehdotettu suojelutoimenpiteitä*”.

Komissio huomauttaa, että Tornionjoki ja Kalixjoki ovat Natura 2000 -aluetta ja lohi on erityisesti nimetty laji, jota pitää suojella Ruotsissa. Koska lohi vaeltaa niin kauas elinaikanaan, välimatkalla hankkeen toiminnan ja Natura 2000 -alueen välillä ei ole niin paljon merkitystä, mikäli toiminta vaikuttaa negatiivisesti esim. vaikeuttaen tai myöhästyttäen lohien vaellusta.

Kumulatiiviset vaikutukset

Osiassa kumulatiivisista vaikutuksista yritys toteaa, että kumulatiivisia vaikutuksia ei tule olemaan, koska alueella ei ole olemassa olevia tai luvitettuja tuulivoimapuistoja. On siis tehty perusoletus, että muita merituulivoimapuistoja ei rakenneta laajemmin Itämeren alueella.

Komissio nostaa esiin tarpeen kokonaisvaltaisesta yhteis- ja kumulatiivisten vaikutusten arvioinnista, joka käsittää suunnitellut merituulivoimapuistot Perämerestä eteläiseen Itämereen. Tämä on tärkeää vaelluskalojen kannalta, koska pohjoisten jokien (esim. Tornionjoki ja Kalixjoki) lohet vaeltavat aina eteläiseen Itämereen asti. Vaikka tällä hetkellä ei ole toiminnassa olevia tai luvitettuja tuulivoimapuistoja isossa mittakaavassa (paitsi Tahkoluodon tuulivoimapuisto Porin ulkopuolella sekä muutamia puistoja eteläisellä Itämerellä) ei tämä merkitse sitä, että kumulatiivisia vaikutuksia ei tulisi. Tämä seikka tulee ajankohtaiseksi erityisesti silloin, jos tällä hetkellä suunniteltujen merituulivoimapuistojen määrä koko Itämeren alueella kasvaa.

Komissio huomauttaa, että tarvitaan strategisempi ja kokonaisvaltaisempi vaikutusarviointi johtuen tuulivoiman kehityksestä laajemmalla Itämeren alueella. Yksittäiset ympäristövaikutusarviointit kullekin projektille voivat olla liian lyhytnäköisiä, eikä kokonaiskuvaa merituulivoiman nykyisestä kehityksestä Itämeren alueella saada.

Projektikehittäjä kuvaa ympäristövaikutusarvioinnissa: ”Magneettikenttä ei aiheuta merkittävää käytösmuutosta lajeissa, jotka elävät projektialueella. Ympäristövaikutuksen arvioidaan olevan mitätön.”

Komissio toteaa, että vaikka yhden tuulivoimapuiston magneettikentän aiheuttama käytösmuutos on mitätön, voi kumulatiivinen vaikutus useasta tuulivoimapuistosta johtaa merkittävään käytösmuutokseen. Tämän vuoksi komissio painottaa tarvetta kumulatiivisten vaikutusten perusteelliseen arviointiin Itämeri-näkökulmasta.

Komissio huomauttaa, että tietoa vaelluskalojen tarkemmista vaellusreiteistä ei ole (paitsi tiedot, jotka pohjautuvat saalistilastoihin). Lisätietoa tarvitaan erityisesti poikasvaelluksesta joesta merelle.

Lausunnon on valmistellut komission vesi- ja ympäristöinsinööri Simja Lempinen ja sihteeri Annika Sallisalmi. Komissio on hyväksynyt lausunnon sähköpostimenettelyllä 14.11.2024 mennessä ja lausunto on tallennettu ACTA diaarijärjestelmään.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio